

מיגור האלימות במערכת יחסים זוגית¹ - מסמך הכנה לקבוצת העבודה "שפה ומושגים" במסגרת יוזמת קולקטיב אימפקט לצמצום האלימות בזוגיות

אורלי נתן,
מוסד שמואל נאמן, מרכז "יודעת"

יוני, 2022

2	מטרות העבודה ותכולתה
2	מבנה
2	הגדרות אלימות בזוגיות במחקרים קודמים במסגרת היוזמה
3	הגדרות לאלימות הזוגית בארץ
3	החוק למניעת אלימות במשפחה, תשנ"א-1991 ותיקונים שונים
4	דו"ח הוועדה לטיפול בתופעת האלימות במשפחה
5	הוראות התע"ס (תקנון העבודה הסוציאלית בישראל) מס' 3.28 - מניעה וטיפול בתופעת האלימות במשפחה
7	בנק ישראל
8	דוח מבקר המדינה - ההתמודדות עם תופעת האלימות בין בני זוג
8	מקורות משניים בעברית ומישראל שבהם מופיעות הגדרות לאלימות אינטימית
9	הגדרות של גופים בינלאומיים
9	מועצת אירופה: אמנת איסטנבול (האמנה למניעה ומאבק באלימות כלפי נשים ואלימות במשפחה)
12	הגדרות של אלימות זוגית ממחלקות וסוכנויות של האו"ם והבנק העולמי
16	הגדרות המרכז האירופי לשוויון מגדרי של האיחוד האירופי - EU-EIGE והמלצות להגדרות אחידות
18	הגדרות נוספות לאלימות בזוגיות ממדינות נבחרות
22	מילות סיכום

¹ במסמך מופיעים לסירוגין ביטויים שונים כמו אלימות במערכת יחסים זוגית, אלימות זוגית, אלימות אינטימית, אלימות בין בני זוג אינטימיים ואלימות בין בני זוג כמושגים המתארים את התופעה.

מטרות העבודה ותכולתה

1. הצגת מבחר מושגים והגדרות לתיאור התופעה של אלימות במערכת יחסים זוגית (או אלימות בזוגיות) ומרכיביה. הגדרות מחקיקה והגדרות המשמשות להסברה ציבורית של ארגונים גדולים/בינלאומיים וכמה מדינות שהוצגו במחקרים קודמים בעבור היוזמה.
2. השוואה של ההגדרות על פי הממדים הבאים:
 - היקף ההכללה של ההגדרה
 - מיגדור (או אי מיגדור) של ההגדרות
 - סוגי האלימות.
 - דרגות חומרה.
 - התייחסות למניע לאלימות (למשל, שליטה), להתנהגויות האלימות, לתוצאות של האלימות (סוגי הפגיעה).

מבנה

המסך כולל ארבעה סעיפים:

- הגדרות אלימות בזוגיות במחקרים קודמים שנערכו במסגרת היוזמה, כדי לתת את ההקשר של המסך הנוכחי לעבודת היוזמה.
- הגדרות לאלימות בזוגיות, שקיימות בארץ ומופיעות במסמכים של מוסדות שונים שעסקו ועוסקים בהתמודדות עם התופעה: חקיקה, דוח הוועדה הבין משרדית לטיפול בתופעת האלימות במשפחה, תקנון העבודה הסוציאלית, בנק ישראל ודוח מבקר המדינה, שעסק בהתמודדות עם תופעת האלימות בין בני זוג. נוסף לחלק זה גם הפנייה למקורות משניים הכוללים הגדרות לאלימות בזוגיות. בסוף כל הגדרה, מופיע תיאור קצר של ההגדרה על פי ממדי השוואה המצוינים לעיל.
- הגדרות של גופים בינלאומיים: מועצת אירופה, מחלקות וסוכנויות של האו"ם והבנק העולמי. ההגדרות מוצגות בטבלה ומודגשים בה הממדים: מגדור האלימות, מניע לאלימות, סוגיה ותוצאותיה. בטבלה נפרדת מוצגות הגדרות חדשות ואחידות לאלימות זוגית המומלצות על ידי המרכז האירופי לשוויון מגדרי של האיחוד האירופי - EU-EIGE.
- הגדרות לאלימות בזוגיות בארבע מדינות נבחרות מתוך חוקים וקווי פעולה חדשים לטיפול בתופעת האלימות הזוגית. ההגדרות מוצגות בטבלה ומודגשים בה הממדים: מידת ההכללה של ההגדרה, מגדור האלימות, מניע לאלימות, סוגיה ותוצאותיה.

הגדרות אלימות בזוגיות במחקרים קודמים במסגרת היוזמה

במסגרת היוזמה נערך מחקר שבחן מדדי אלימות שונים מהעולם. בין הממצאים המרכזיים הוצג סיכום של הגדרות הממדים של אלימות בזוגיות ומתברר כי בכל הממדים יש הגדרה לאלימות פיזית ומינית אך אין הגדרה מוסכמת לסוגי האלימות אחרים כמו אלימות פסיכולוגית ותוצאותיה הנפשיות ואין התייחסות לאלימות כלכלית ואלימות סייבר כסוגי אלימות בפני עצמם. קיימת, כנראה, היררכיה של הגדרות מיהם קורבנות האלימות, כאשר לרוב נחשבים רק אלימות פיזית ומינית, כפי שמפורט בטבלה הבאה, המופיעה במחקר.

נושא נדון: הגדרת אלימות

מי נחשב כסובל/ת מאלימות?	לאילו סוגי אלימות יש התייחסות?
<ul style="list-style-type: none"> • ביחס לאלימות פיזית/מינית – בכל המדדים, מספיק שהמשיב/ה סובל/ת מביטוי אחד של אלימות פיזית/מינית בשביל להיחשב כסובל/ת מאלימות פיזית/מינית בזוגיות • ביחס לאלימות נפשית - יש שונות בין המדדים במי נחשב/ת כסובל/ת מאלימות נפשית. לפעמים על המשיב/ה לדווח על שלושה ביטויים ומעלה, לפעמים עליו/ה לדווח על שילוב של ביטויים ותחושת פחד • מאופן הצגת הממצאים נראה שבמרבית המדדים מובלעת היררכיה בין סוגי האלימות: אלימות נפשית (בהגדרותיה השונות, לרבות כלכלית/סייבר) מהווה קטגוריה שאינה שוות ערך בחומרתה לאלימות פיזית או מינית. לדוגמה: <ul style="list-style-type: none"> ○ בחלק מהמדדים, רק מי שסובל/ת מאלימות פיזית או מינית נחשבת כסובלת מאלימות. כלומר, המשיבות/ים הסובלות/ים מאלימות נפשית לכדה אינן נכללות בחישוב הכולל של שיעור הסובלות/ים מאלימות נפשית ○ גם המדדים אשר מחשיבים את הסובלות/ים מאלימות נפשית כסובלות/ים מאלימות בזוגיות מציגים את הממצאים לגבי אלימות נפשית בנפרד 	<ul style="list-style-type: none"> • כל המדדים מתייחסים לאלימות פיזית ומינית • כל המדדים מבחינים בין אלימות פיזית/מינית לאלימות לא פיזית, אך ההתייחסות לאלימות לא פיזית היא בשמות שונים. שמות לדוגמה: Psychological aggression, Emotional abuse, Psychological violence ועוד. • ביטויים רבים של אלימות לא פיזית חוזרים בכל המדדים – בעיקר היבטים של שליטה והשפלה • אף מדד לא מתייחס לאלימות כלכלית או אלימות סייבר כסוג אלימות מובחן (מאלימות לא פיזית). במדדים ספורים כן מופיעים היבטים של אלימות כלכלית או אלימות סייבר תחת אלימות לא פיזית • באף אחד מהמדדים אין התייחסות לביטויים של אלימות רוחנית

הגדרות לאלימות הזוגית בארץ

החוק למניעת אלימות במשפחה, תשנ"א-1991 ותיקונים שונים²:

אין הגדרה מהי אלימות במשפחה אלא ציון מקרים של אלימות גופנית, מינית ונפשית הראויים לצו הגנה של בית המשפט מפני אדם. החוק מנוסח בלשון זכר בלבד (המקובלת כלשון נייטרלית מגדרית) אולם יש פירוט מיהם בנות ובני התא המשפחתי:

"בן משפחה" – לרבות מי שהיה בן משפחה בעבר, והוא אחד מאלה: בן זוג (לרבות ידוע בציבור), הורה או בן זוג של הורה, הורה של בן זוג או בן זוג של ההורה, סב או סבתא, צאצא או צאצא של בן זוג, אח או אחות, גיס או גיסה, דוד או דודה, אחיין או אחיינית.

- (1) בסמוך לפני הגשת הבקשה נהג **באלימות** בבן משפחתו, ביצע בו **עבירת מין או כלא** אותו שלא כדין;
- (2) התנהגותו נותנת בסיס סביר להניח כי הוא **מהווה סכנה גופנית ממשית** לבן משפחתו או שהוא **עלול לבצע בו עבירת מין**;
- (3) התעלל בבן משפחתו **התעללות נפשית מתמשכת**, או התנהג באופן שאינו מאפשר לבן משפחתו **ניהול סביר ותיקן של חייו**.

ניתוח ההגדרה על פי ממדי השוואה

- **היקף ההכללה של ההגדרה:** ללא תיאורי התנהגויות
- אין פירוט של דרגות חומרה, אולם הן מופיעות בחוק עצמו, בעיקר באשר לצווי הרחקה ולענישה.
- **מיגדור (או אי מיגדור) של ההגדרות:** לא ממוגדר.
- **סוגי האלימות:** פיזית, מינית, התעללות נפשית
- **האם יש התייחסות למניע לאלימות (למשל, שליטה), להתנהגויות האלימות, לתוצאות של האלימות (סוגי הפגיעה):** אין התייחסות למניע, פחות להתנהגויות ולתוצאות באופן מאד כללי ("אינו מאפשר ניהול סביר של החיים").

² https://www.nevo.co.il/law_html/law01/072_006.htm#Seif10

דו"ח הוועדה לטיפול בתופעת האלימות במשפחה³

הגדרות הוועדה הבין-משרדית שהקימה הממשלה ב-2016 לטיפול אלימות במשפחה, רחבות ומקיפות ומבססות על הגדרות ה-OECD ואמנת מועצת אירופה למאבק באלימות כלפי נשים ובאלימות במשפחה ולמניעתן (אמנת איסטנבול) ויפורטו בפרק הבא.

ההמלצה הראשונה לעולה של הוועדה היא : אימוץ הגדרה ממשלתית אחידה לתופעת האלימות במשפחה על כל גווניה.

נוסח ההגדרה בהקשר לאלימות זוגית, גם אם לא מוזכרת במפורש: "כל פעולה הנעשית מתוך כוונה לפגוע בזולת או נתפסת ככזאת. אלימות מאופיינת ברצף של התנהגויות מתעללות ובהסלמה בחומרת ההתנהגויות. אלימות במשפחה מתקיימת במסגרת המשפחה ובהקשר ליחסים שבתוכה לרבות בני זוג או שותפים לחיים בהווה ובעבר ופגיעה על ידי בן משפחה מורחבת".

בין הנפגעים מאלימות במשפחה - בני זוג (בין אם מדובר בנישואין, במגורים משותפים או בבני זוג שאינם חיים יחד) – ברוב המקרים המוכרים לרשויות הנשים הן הנפגעות, הן נחשפו לאלימות, לאיומים ולהטרדות מצד גבר שעמו הן מקיימות או קיימו בעבר מערכת יחסים. עם זאת, יש גם נפגעים גברים, שנחשפו לאותן תופעות מצד נשים. יצוין כי פגיעות כאלו מתרחשות גם בין בני זוג מאותו מין.

סוגי האלימות:

אלימות פיזית - תוקפנות, שימוש בכוח הזרוע או בנשק.

אלימות מינית - כל פעולה בעלת אופי מיני, בין אם היא פיזית או מילולית, הנעשית ללא הסכמתו או בניגוד לרצונו של קרבן האלימות, או כאשר ההסכמה נכפית באמצעות איומים או בהפעלת כוח או ע"י ניצול יחסי מרות.

אלימות נפשית - התנהגות פוגענית הגורמת לפגיעה בתחושת הערך העצמי כגון שימוש בעלבונות, בהשפלות, בקללות, בהרמת קול, בגערות, וכן שימוש במניפולציות, במשחקי כוח ובבידוד חברתי.

אלימות כלכלית - שליטה מוחלטת בכפייה על כל המשאבים הכלכליים של המשפחה, מניעת השגת עצמאות כלכלית של שאר בני הבית, הסתרת המשאבים הכלכליים ושימוש בהם על-מנת לשלוט בהתנהלות שאר בני הבית, והכול בכפייה או בהטלת אימה.

הזנחה - חסך בצרכים בסיסיים או בשירותים חיוניים (מזון, תרופות, טיפול רפואי וסיוע בתפקוד), בידוד ונטישה בפרט כלפי חסרי ישע וקטינים.

מאפיינים של אלימות במשפחה:

בעיה ציבורית חברתית: בעיה משותפת לכלל שכבות האוכלוסייה ולכל קבוצות האוכלוסייה. במגזרים שבהם ישנה לגיטימציה לאלימות מגדרית ולאלימות כלפי ילדים כדרך לגיטימית לפתרון קונפליקטים עולה הסבירות להיפגעות מתופעה זו.

השתקה והדחקה: ברוב המקרים המעורבים במעגל האלימות במשפחה אינם נוטים לדווח על הבעיה לגורמי הטיפול והאכיפה. הדבר אמור הן בנפגעים והן בפוגעים כפי שיפורט להלן. הקורבנות אינם נוטים לדווח מכיוון שהם חשים אחת או יותר מהתחושות האלה: הם אינם תופסים עצמם כקרבן, הם חשים אשמה, בושה, חשש מהתוקף וחוסר אמון ביכולת הסביבה לסייע להם. הפוגעים אינם נוטים לדווח מכיוון שהם תולים את האשם בקרבן עצמו או

³ המשרד לביטחון הפנים. (2016). דו"ח הוועדה לטיפול בתופעת האלימות במשפחה, https://www.gov.il/BlobFolder/reports/domestic_violence_committee_report_2016/he/domestic_violence_response_report_2016_0.pdf

מתכחשים לקיומה של בעיית האלימות. הדבר אמור במיוחד במקרי האלימות במשפחה שאינם פיזיים (אלימות מילולית, אלימות כלכלית וכד'), במקרים אלה הקורבן והתוקף אינם רואים את גילוי האלימות כבעיה הדורשת התערבות מקצועית, אלא כחלק ממערכת יחסים נורמטיבית.

פגיעה משמעותית בתא המשפחתי: אלימות במשפחה פוגעת בתפקוד התקין של כלל חברי התא המשפחתי - בתוקף, בקורבנות הישירים ובחברי התא המשפחתי שעדים לאלימות במשפחה. הפגיעה באה לידי ביטוי בקשיים התנהגותיים, חברתיים (כגון בדידות קשה), קוגניטיביים (כגון דימוי עצמי נמוך) ופיזיים (כגון עייפות ותשישות קיצונית).

העברה בין-דורית: מחקרים מצביעים על כך שקיים קשר בין חשיפה למערכת זוגית אלימה בילדות ובין יצירת קשר המאופיין באלימות בבגרות, וזאת מכיוון שלבוגרים יש נטייה לשעתק מודלים התנהגותיים שחוו בילדותם (למידה חברתית).

ניתוח ההגדרה על פי ממדי השוואה

- היקף ההכללה של ההגדרה: יש פירוט של תיאורי התנהגויות.
- דרגות חומרה: מנעד רחב
- מיגדור (או אי מיגדור) של ההגדרות: לא ממוגדר.
- סוגי האלימות: פיזית, מינית, נפשית, כלכלית והזנחה
- האם יש התייחסות למניע לאלימות (למשל, שליטה), להתנהגויות האלימות, לתוצאות של האלימות (סוגי הפגיעה): התייחסות למניע - מתוך כוונה לפגוע ובאלימות כלכלית - שליטה מוחלטת; יש התייחסות מפורשת לתוצאות גם לטווח ארוך כמו העברה בין דורית.

הוראות התע"ס (תקנון העבודה הסוציאלית בישראל) מס' 3.28 - מניעה וטיפול בתופעת האלימות במשפחה⁴

בדוח מבקר המדינה על ההתמודדות עם תופעת האלימות בין בני זוג (שיפורט בהמשך), מצוין, שהוראות התע"ס מדגימות את תפיסה האקולוגית של משרד הרווחה, השמה דגש על חשיבותם של יחסי הגומלין בין האדם למערכות הסובבות אותו, ולפיה ככל שיורחב רצף השירותים שעומד לרשות איש המקצוע המתערב, כך יינתן מענה מתאים יותר לכל פרט ומשפחה, ויש צורך בשיתוף פעולה מתמשך בין המשרדים השונים העוסקים בתחום.

אוכלוסיית יעד: אלימות במשפחה מתרחשת לאורך כל מעגל החיים וכוללת את מגוון האוכלוסיות: אלימות בין בני זוג נשואים ושאינם נשואים (בתקופת הקשר והחיזור), אלימות כלפי ילדים ע"י הוריהן, אלימות כלפי הורים ע"י ילדים כולל כלפי זקנים ובין זקנים, כלפי חריגים במשפחה, אלימות בין אחים, ילדים ומתבגרים החשופים לאלימות במשפחה.

אלימות - שימוש בכוח המהווה עבירה על החוק. תופעות שכיחות בביטוי המעשים חוזרים על עצמם, ולעיתים קרובות עולים בתכיפותם וחומרתם. המעשים נעשים ללא התחשבות במצבו הנפשי ו/או הפיזי של הקורבן.

אלימות במשפחה הינה שימוש באחת או יותר מצורות האלימות המוגדרות בחוק בתוך המערכת המשפחתית. מדובר במשפחה עפ"י הגדרתה - קרבת נישואין וקרבת דם בעבר ובהווה כן מתייחס לידוע/ה בציבור וכן ליחסים בין אחראי על קטין או חסר ישע.

⁴ משרד הרווחה והשירותים החברתיים. (2004). הוראות והודעות: מניעה וטיפול בתופעת האלימות במשפחה, פרק 3 - פרט ומשפחה/28_3/Regulations/SocialRegulations/Documents/28_3.pdf https://molsa.gov.il/CommunityInfo/Regulations/SocialRegulations/Documents/28_3.pdf

אלימות בין בני זוג הן כלפי נשים והן כלפי גברים מאופיינת, על ידי שימוש באחת או יותר מצורות האלימות המוגדרות להלן. אלימות זו מושפעת מעמדות החברה, ערכיה ואמונותיה על מעמד האישה בחברה ועל המשפחה.

סוגי אלימות:

אלימות פיזית

קשת רחבה של התנהגויות המבוצעת ע"י האלים על גופו של הקורבן: דחיפה, יריקות צביטות, משיכת שיער, בעיטות, דקירה, כוויות, הכאה, ירייה, הגבלת חופש התנועה, פגיעה באמצעות חפצים, מניעת אוכל, הטרדה, פגיעה ברכוש, פגיעה בבעלי חיים, מניעת שינה, כפיית הקורבן לבצע פעולות משפילות.

אלימות מינית

פעילות מינית אגרסיבית כנגד גופו של הקורבן וכנגד רצונו. קשת רחבה של התנהגויות שיש בהן פגיעה בגופו של הקורבן, נגיעות בלתי רצויות בחלקי הגוף, פעילות מינית המלווה בפגיעות פיזיות, פעילות מינית עם אדם שלישי בניגוד לרצונו, ותוך שימוש בכוח פיזי או איומים, כולל עבירת מין המתבצעת גם ללא שימוש בכוח כמו גילוי עריות ומעשים מגונים.

אלימות נפשית/פסיכולוגית

שימוש באמצעים המכוונים לגרום לפגיעה רגשית ונפשית באדם, ללא מגע ישיר עם גופו. מדובר בהרס שיטתי של הערך העצמי על ידי הפעלת כוח ושליטה בצורות שונות: סחיטה, דיכוי, איומים, מניעת מזון ו/או שינה, הטרדה, השפלה, מניעת קשרים חברתיים ובידוד חברתי.

אלימות כלפי רכוש

פגיעה, שיטתית, בדרך כלל, ברכושו של הקורבן (ללא מגע או פגיעה בגופו) במגמה לדכאו, לפגוע ברגשותיו ולערער מבחינה פסיכולוגית.

הנחות יסוד לגבי תופעת האלימות במשפחה:

אלימות במשפחה מוגדרת כשימוש בכוח פיזי, מיני ופסיכולוגי לא לגיטימי של בן משפחה אחד כלפי אחר. הגישה המרחיבה מתייחסת לסוגים רבים ולרמות שונות של שימוש בכוח, גישה המדגישה את החוויה של חיים בתוך טרור ופחד.

- אלימות במשפחה כתופעה חברתית:** אלימות כלפי בני משפחה היא תופעה חברתית רבת היקף אשר משקפת את יחסה הכולל של החברה לנשים ולחלשים בחברה ובמשפחה. העמדות והערכים החברתיים והתרבותיים בהקשר ליחסים בין המינים ולחיי משפחה. באופן כללי יש להכיר את התופעה ולהציע שיטות התערבות תוך התייחסות לסוגיות סוציולוגיות ותרבותיות אלה.
- אלימות כאורח חיים:** תופעת האלימות במשפחה מאופיינת ברצף של התנהגות מתעללת ובהסלמה בחומרת ההתעללות. בדרך כלל לא מדובר בפעם אחת אלא באורח חיים של טרור ואלימות מתמשכים ומחמירים. התופעה, בדרך כלל, אינה מופסקת ללא התערבות של גורמים חיצוניים פורמליים ובלתי פורמליים (בבחינת פריצת מעגל האלימות).
- כיוון הפעלת הכוח:** הדינמיקה במצבי אלימות במשפחה מאופיינת, על פי רוב, בקיומו של תוקף וקיומו של קורבן או קורבנות ברורים. לעיתים נטען כי הפעלת הכוח הינה דו כיוונית וקיימת אלימות הדדית. יש להיזהר משימוש בטענה זו שכן כל עוד לא בודקים את האלימות לא נדע אם היא יזומה או תגובתית.
- אלימות היא עבריינות:** אלימות במשפחה הינה התנהגות עבריינית פלילית שלה היבטים של חומרה יתירה בהשוואה לאימות בין זרים במספר היבטים:
א. מדובר ברצף של התנהגות מתעללת
ב. באלימות במשפחה ישנו קורבן עיקרי וישנם קורבנות משניים שסבלם אינו פחות מסבל הקורבן העיקרי.
ג. הפגיעות הרגשיות נפשיות כתוצאה מאלימות במשפחה הינן טראומטיות יותר מהפגיעות הפיזיות שכן מדובר בהתנגשות קיצונית בין המקום שאמור להיות המגן והאינטימי ביותר, למקום ההופך להיות המקום הפוגע והמזיק ביותר.

5. **אלימות אינה סימפטום:** אלימות אינה ביטוי לבעיות אחרות והיא אינה סימפטום לבעיות אחרות, שכן להיות אדם אלים, משמעותו **לחשוב בצורה אלימה** - שלגיטימי להשתמש בכוח על מנת לכפות את רצוני על הזולת - **להרגיש בצורה אלימה** - להחטיף רגשות Inflicting emotions ליצור אווירת טרור ופחד - **ולהתנהג בצורה אלימה** - לצעוק, לקלל, להרביץ, לזרוק חפצים ועוד- הטיפול מחייב התייחסות לכל ההיבטים הללו, ולא רק הפסקת האלימות הפיזית זו הנראית לעין ובכך לפתור את הבעיה.
7. **כל חברי המשפחה מעורבים וחיים תחת טרור:** האלימות במשפחה יוצרת מציאות חיים בלתי נסבלת לכל חברי המשפחה, גורמות לפגיעות נפשיות רגשיות קשות ביותר אצל הקורבן הישיר ואצל הקורבנות העקיפים בטווח המיידי ובטווח הארוך. החוויה העיקרית אותה חווים הקורבנות הינה חיים בפחד ובטרור שבאים לידי ביטוי בפגיעות קשות בדימוי העצמי, בהתנהגויות אוטומטיות ובלתי ספונטניות באובדן וצמצום העצמיות, בהאשמה עצמית, בבדידות קשה, בקשיים בתפקוד, בפגיעה בהתפתחות, בחוסר יכולת לנבא ובחרדה מתמדת, בעייפות ובתשישות קיצונית ובתגובות קשות רבות נוספות.
8. **דפוסי שמירת הסוד:** בגלל הסינדרום שמפתחים קורבנות לאלימות במשפחה, הם מתקשים מאד בפנייה לקבלת עזרה. הקורבנות מאשימים את עצמם, מתביישים במה שקורה, פוחדים להיפגע על ידי התוקף אם יחשפו את המצב. הם אינם מגדירים את עצמם כקורבנות אלימות ומאבדים את האמון ביכולת הסביבה לסייע להם. **גם התוקפים אינם פונים לעזרה** שכן הם נוטים להתכחש לקיומה של בעיה ולהשליכה על קורבנות פנייה לעזרה נעשית, בדרך כלל, רק מספר שנים לאחר שמתחילה האלימות ו/או כאשר התרחש אירוע אלים. יש, על כן, צורך לבצע פעולות נרחבות של הסברה לאותה משפחה לצורך שבירת הסוד.

ניתוח ההגדרה על פי ממדי השוואה

- **היקף הכללה של ההגדרה:** פירוט משמעותי ומרחיב של התנהגויות.
- **דרגות חומרה:** הצגת מרחב גדול והתייחסות לכך שמדובר בעבריינות ובמעשה פלילי.
- **מיגדור (או אי מיגדור) של ההגדרות:** לא ממוגדר אם כי מביא במעטפת את הנושא המגדרי והחברתי בצורה ברורה.
- **סוגי האלימות:** פיזית, מינית, נפשית, כלכלית
- **האם יש התייחסות למניע לאלימות (למשל, שליטה), להתנהגויות האלימות, לתוצאות של האלימות (סוגי הפגיעה):** התייחסות למניע - מתוך כוונה לפגוע ובאלימות כלכלית - שליטה מוחלטת; יש התייחסות מפורשת לתוצאות גם לטווח ארוך כמו העברה בין דורית.
- **האם יש התייחסות: למניע לאלימות (למשל, שליטה), להתנהגויות האלימות, לתוצאות של האלימות (סוגי הפגיעה):** התייחסות לא מובחנת בבירור. אחת הטענות היא כי אלימות איננה סימפטום אלא מקורה מלכתחילה היא באדם אלים. יש פירוט של ההשלכות.

בנק ישראל⁵:

- בנק ישראל יחד עם הבנקים וחברות האשראי יזמו ב-2016 אמנה וולונטרית - "אמנת זמינות פיננסית" במטרה לסייע בהתמודדות עם השלכות האלימות הכלכלית נגד נשים. בשלב הפילוט של הסיוע אוכלוסיית היעד הייתה נשים נפגעות אלימות השוהות במקלטים ובדירות מעבר. החל ממרץ 2022 הורחב הסיוע למרכזי הטיפול באלימות במשפחה, הפוזורים בכל רחבי הארץ.
- מאפייני האלימות הכלכלית**
- נטילת כספה של האישה;

⁵ בנק ישראל. (7 מרץ, 2022). הפיקוח על הבנקים קיים את מפגש העדכון השנתי בנושא: "אמנת זמינות פיננסית" – הרחבת ההתמודדות עם אלימות כלכלית נגד נשים נפגעות אלימות.

- ניהול האישה דרך הענקת סכום חודשי קצוב מוגבל במזומן;
- יצירת אווירת איום תמידית ותחושת משבר כלכלי;
- העברת נכסים משותפים על-ידי בן הזוג ללא ידיעת האישה;
- מניעת האפשרות מהאישה לצאת לעבודה וכיו"ב.

דוח מבקר המדינה - ההתמודדות עם תופעת האלימות בין בני זוג:⁶

בדוח מבקר המדינה מסוף 2021 על האלימות בין בני זוג יש ביקורת על כך שבהיעדר הגדרה אחידה, מחייבת וכוללת של ההתנהגויות החוסות תחת הגדרת האלימות בין בני זוג, ובהיעדר מסד נתונים עדכני על תופעת האלימות בין בני זוג נפגעת היכולת להתמודד באופן מועיל עם תופעה זו. יש ביקורת ספציפית על כך שבחקיקה הישראלית אין הגדרה ברורה לתופעות הנכללות בגדרי "אלימות במשפחה" או "אלימות בין בני זוג". החוק למניעת אלימות במשפחה עוסק באלימות פיזית ומינית ובהתעללות נפשית מתמשכת.

על מנת לתת מסגרת ברורה לביצוע הביקורת ומתן המלצות, מוקדש בדוח פרק המשלב כמה הגדרות של התופעה וסוגי האלימות יחדיו מתוך אמנת איסטנבול, UN WOMEN, פסיקות משפטיות בישראל וההגדרות שצינו לעיל.

בנוסף לסוגי האלימות במשפחה שצינו על ידי הגופים לעיל, מצוינות בדוח תופעות אלה:

- **אלימות טכנולוגית** - השוללת את יכולתן של נשים לקיים אורח חיים בטוח במרחב הפרטי והציבורי.⁷
- **אלימות רוחנית** - המופעלת בעיקר כלפי נשים דתיות ומאמינות.⁸
- **אלימות הגיריתית** - המופנית כלפי בני זוג מהגרים.⁹
- **אלימות משפטית** - התנגחות והתעללות במסגרת הליכי גירושין.

מקורות משניים בעברית ומישראל שבהם מופיעות הגדרות לאלימות אינטימית

- אבגר, עדו. (2020). מנגנונים לחשיפת מידע על אודות עבירות קודמות בתחום אלימות במשפחה, הכנסת-מרכז המחקר והמידע. https://fs.knesset.gov.il/globaldocs/MMM/7ef6c245-030a-ea11-8102-00155d0aee38/2_7ef6c245-030a-ea11-8102-00155d0aee38_11_13736.pdf
- אבגר, עדו. (2019). אלימות במשפחה: הטיפול בגברים אלימים בישראל, הכנסת - מרכז המחקר והמידע. https://fs.knesset.gov.il/globaldocs/MMM/d8631f68-d1b2-e911-80ff-00155d0a754a/2_d8631f68-d1b2-e911-80ff-00155d0a754a_11_13646.pdf?utm_source=InforMail&utm_medium=email&utm_campaign=2019+דצמבר
- בכור, חגית. (2020). סוגיות של אלימות במשפחה ואלימות בין-זוגית החברתיים - לעובדים/ות וממונים/ות בשירות הציבורי, נציבות שירות המדינה, א. ל. מ., עמותת רוח נשית ומשרד העבודה והשירותים. <https://www.gov.il/BlobFolder/generalpage/prevention-violence-against-women/he/prevention-violence-against-women-2020.pdf>
- פרסר, רות. (2020). אלימות אינטימית | מחשבות קורונה. מפתח: כתב-עת לקסיקלי למחשבה פוליטית. 15. <https://mafteakh.org/PRXRתאינטימית/>
- קוורטין, א. (2018). כליאה של הדרת כבוד: שתלטנות קיצונית כלפי נשים במשפחה, אוניברסיטת בר אילן. <https://drive.google.com/file/d/19VNujeBgGbkuzEEY1tILG9Tf1eX3xtC/view?usp=sharing>
- שדמי, אראלה. (2003). לקראת תפיסה אחרת של אלימות גברים נגד נשים: אחריות החברה והמדינה. ביטחון סוציאלי, 64, 44. <https://www.btl.gov.il/SiteCollectionDocuments/btl/Publications/SocialSecurity/64/article1.pdf>

⁶ מבקר המדינה. (2021). ההתמודדות עם תופעת האלימות בין בני זוג,

<https://www.mevaker.gov.il/sites/DigitalLibrary/Documents/2021/Shilton/2021-Shilton-201-Domestic.pdf?AspxAutoDetectCookieSupport=1>

⁷ נוימן, רבקה. (2019). מסמך מדיניות - אלימות נגד נשים, האגף לקידום מעמד האישה. ויצ"ו.

⁸ דהאן, ניקול וציפי לוי. (2011). התעללות רוחנית: המשגה ראשונית בעקבות קבוצה טיפולית חרדית, חברה ורווחה ל"א, 7-27.

⁹ דנציג רוזנברג, הדר ונעמי לבנקרון. (2015). אלימות הגיריתית, עיוני משפט ל"ז, 387 - 341.

הגדרות של גופים בינלאומיים

מועצת אירופה: אמנת איסטנבול (האמנה למניעה ומאבק באלימות כלפי נשים ואלימות במשפחה)¹⁰
אמנת האיסטנבול מוצגת ראשונה ובנפרד משום שהיא הופכת למעשה להיות הסטנדרט הבינלאומי המקובל "best practice", בתחום אלימות במשפחה. בקביעת סטנדרטים למניעה וטיפול משולבים באלימות נגד נשים ואלימות במשפחה. ההגדרות של האיחוד האירופי ושל החוק הבריטי החדש של התעללות במשפחה, הסתמכו במידה רבה על האמנה, כפי שיפורט בהמשך.

- העיתוי האקטואלי של העלאת של האמנה על סדר היום הציבורי בשל הנכונות להצטרפותה של ישראל הוא מניע חשוב לדיון ועיון באמנה כדי להבין לעומק אתה משמעויות לחקיקה ולהתאמה ולפעולה. כפי שצוין בדוח מבקר המדינה, אימוצה של אמנה בין-לאומית הוא דו-שלבי: לאחר חתימה על האמנה נדרש אשרורה - אימוץ האמנה באופן שהיא תוטמע בחקיקה הפנימית של המדינה. ישראל מוכנה להצטרף לאמנה עם הסתייגויות.
- במבוא של האמנה מצוינות ההנחות היסוד מתוך הבנה כי מימוש השוויון בין גברים ונשים לפי החוק ולמעשה הוא אבן יסוד למניעת אלימות נגד נשים: התגלמות של יחסי כוחות בלתי שוויוניים היסטוריים בין נשים לגברים, אשר הובילו לשליטה על נשים ואפלייתן בידי גברים ולמניעת קידומן המלא של נשים; בהכרה **בטבעה המובנה של אלימות נגד נשים כאלימות מגדרית**, ובכך שאלימות נגד נשים היא אחת ממנגנוני החברה המכריעים שבאמצעותם נדחקות נשים למעמד כפוף בהשוואה לגברים; בהכרה שהפרות המתמשכות של זכויות האדם במהלך כססוכים מזוינים משפיעים על האוכלוסייה האזרחית, ובעיקר על נשים, והפוטנציאל לאלימות מבוססת-מגדר מוגברת הן במהלך כססוכים והן אחריהם.
- אלימות במשפחה, לפי ההגדרה של האמנה, מתייחסת **בעיקר** לאלימות במערכת יחסים זוגית בהווה או בעבר. התוקף מוגדר כבן זוג או שותף בעבר או בהווה כמוכר ע"י הדין הפנימי (של המדינה).
- פרק I, סעיף 3 של האמנה כולל הגדרות המבהירות את היעד המרכזי - הגנה על נשים ובנות ומיגור האלימות כלפיהן במשפחה (או בתא ביתי).
"אלימות נגד נשים" - הפרה של זכויות אדם וצורה של אפליה נגד נשים ומשמעותן - כל מעשה של אלימות מבוססת-מגדר שתוצאתו היא, או סביר שייגרם נזק או סבל:
גופני, מיני, פסיכולוגי, כלכלי, כפייה או שלילה שרירותית של חירות בפומבי או בחיים הפרטיים (כולל איומים לביצוע מעשים כאלה).
- מלבד אלימות רוחנית, האמנה מקיפה וכוללת סוגי אלימות שאינם מופיעים בהגדרות אחרות, יש התייחסות לדרגות חומרה של האלימות ויש סעיף מהותי של ענישה בנסיבות מחמירות. יש התייחסות למניע לאלימות ובהכרה של התנהגויות האלימות ותוצאותיהן.
- האמנה מתייחסת לסוגי אלימות שונים כלפי בנות משפחה בכל הגילים: התוקף, מבצע האלימות, הוא אדם המתגורר עם הקורבן או אדם שניצל לרעה את סמכותו. במבוא של האמנה מצוינת האלימות במשפחה לסוגיה: "נשים ונערות נחשפות לעתים קרובות לצורות חמורות של אלימות כגון אלימות במשפחה, הטרדה מינית, אונס, נישואין בכפייה, פשעים המבוצעים בשם מה שמכונה "כבוד" והטלת מום באיברי המין, מה שמהווה הפרה חמורה של זכויות האדם ומכשול עיקרי בפני נשים ונערות להשגת שוויון בין נשים וגברים.

¹⁰ התרגום לעברית מובא מתוך מסמך של משרד הרווחה שהוגש כחומר רקע לישיבה של ועדת הכנסת לקידום מעמד האישה ולשוויון מגדרי ב-14 במרץ, 2017.

באמנה מופיע הביטוי PERSON בביטוי, לכאורה, ניטרלי מגדרית והתרגום לעברית הוא "אדם".

<https://main.knesset.gov.il/Activity/Committees/Women/Pages/CommitteeAgenda.aspx?tab=3&ItemID=2014424>

מגדור האלימות, סוגי האלימות, תוצאותיהם	הגדרות באמנה
	סעיף 3 - מושגי יסוד באמנה:
אלימות נגד נשים (מונח הכולל גם ילדות עד גיל 18)	א "אלימות נגד נשים" מובנו הפרה של זכויות אדם וצורה של אפליה נגד נשים ויהיה משמעו כל מעשה של אלימות מבוססת-מגדר שתוצאתו היא, או סביר שתהיה, נזק או סבל גופניים, מיניים, פסיכולוגיים או כלכליים לנשים, כולל איומים במעשים כאמור, כפייה או שלילה שרירותית של חירות, בין אם הוא מתרחש בפומבי או בחיים הפרטיים.
אלימות זוגית כלולה בהגדרת אלימות במשפחה	ב "אלימות במשפחה" יהיה משמעו כל מעשה של אלימות גופנית, מינית, פסיכולוגית או כלכלית המתרחש בתוך המשפחה או התא הביתי או בין בני זוג נשואים או שותפים בעבר או בהווה, בין אם מבצע העבירה חולק או חלק אותו מגורים עם הקורבן.
אלימות על בסיס מגדר פוגעת בעיקר בנשים וילדות	ד "מגדר" יהיה משמעו תפקידים, התנהגויות, פעילויות ותכונות מובנים חברתית שחברה נתונה רואה כמתאימה לנשים ולגברים. ה "אלימות מבוססת-מגדר נגד נשים" יהיה משמעו אלימות המופנית כלפי אישה מפני שהיא אישה או המשפיעה על נשים באופן בלתי מידתי
	סעיף 4 - זכויות יסוד, שוויון ואי-אפליה
התייחסות לזהות הקורבנות	3 יישום הוראות אמנה זו על ידי הצדדים, בעיקר אמצעים להגנה על זכויותיהם של קורבנות, יובטח ללא אפליה על כל רקע כגון מין, מגדר, גזע, צבע, שפה, דת, עמדה פוליטית או אחרת, מוצא לאומי או חברתי, בשיתוף עם מיעוט לאומי, קניין, לידה, נטייה מינית, זהות מגדרית, גיל, מצב בריאות, נכות, מצב משפחתי, עבודה או מעמד של פליט, או מעמד אחר.
סוגי האלימות	פרק V - דין מהותי
אלימות פסיכולוגית	סעיף 33 - פגיעה חמורה בשלמות הפסיכולוגית של אדם באמצעות כפייה או איומים תהיה עבירה פלילית.
הטרדה מאיימת	סעיף 34 - ההתנהגות המכוונת של עיסוק חוזר ונשנה בהתנהגות מאיימת המכוונת כלפי אדם אחר הגורמת לו או לה לו לחשוש לשלומם או לשלומה.
אלימות פיזית – ללא פירוט במקור	סעיף 35 - ההתנהגות המכוונת של ביצוע מעשי אלימות פיזית נגד אדם אחר.
אלימות מינית כולל אונס	סעיף 36 - עיסוק לא בהסכמה בחדירה וגינאלית, אנאלית או אוראלית בעלת אופי מיני לגופו של אדם אחר באמצעות כל אבר גוף או חפץ; עיסוק לא בהסכמה במעשים אחרים בעלי אופי מיני עם אדם; גרימה לאדם אחר לעסוק לא בהסכמה במעשים בעלי

הגדרות באמנה	מגדור האלימות, סוגי האלימות, תוצאותיהם
אופי מיני עם אדם שלישי. הסכמה חייבת להינתן מרצון כתוצאה מרצונו החופשי של האדם המוערך בהקשר של הנסיבות.	
התנהגות מכוונת של אילוף מבוגר או ילד להיכנס לנישואין, התנהגות המכוונת של פיתוי מבוגר או ילד לשטח צד לאמנה או מדינה שאינם אלה שהוא מתגורר בהם במטרה לאלץ מבוגר או ילד הזה להיכנס לנישואין.	נישואין בכפייה
סעיף 38 - כריתה, חיתוך או ביצוע כל הטלת מום אחרת, בשפתיים הגדולות, השפתיים הקטנות או הדגדגן של אישה, כולם או חלקם.	השחתת איברי המין הנשיים
סעיף 39 - ביצוע הפלה באישה ללא הסכמתה בידיעה מראש; ביצוע ניתוחים אשר מטרתם או תוצאתם הן הפסקת יכולתה של אישה להתרבות ללא הסכמתה או הבנתה את ההליך בידיעה מראש.	הפלה בכפייה ועיקור בכפייה
סעיף 40 - התנהגות מילולית, לא מילולית או פיזית לא רצויה בעלת אופי מיני שמטרתה או תוצאתה הן פגיעה בכבודו של אדם, בפרט בעת יצירת סביבה מאיימת, עוינת, מדכאת, משפילה או פוגענית.	הטרדה מינית
ביצוע כל אחד ממעשי האלימות המכוסים ע"י היקף אמנה זו, תרבות, מנהג, דת, מסורת זו או מה שמכונה "כבוד" לא יראו כהצדקה למעשים כאמור. הדבר מכסה, בפרט, טענות כי הקורבן חרג מאמות מידה או ממנהגים תרבותיים, דתיים, חברתיים או מסורתיים של התנהגות נאותה.	הצדקות בלתי מקובלות לפשעים, כולל פשעים המבוצעים בשם מה שמכונה "כבוד"

ניתוח ההגדרה על פי ממדי השוואה

- היקף ההכללה של ההגדרה: נוספו גם הגדרות כלליות
- דרגות חומרה: יש התייחסות לנסיבות מחמירות ופירוט לגבי הנסיבות המחמירות.
- מיגדור (או אי מיגדור) של ההגדרות: ממוגדרות ברובן (Person שיכול להיתפס גם כלא מגדרי אך כל ההקשר הוא ממוגדר – אלימות נגד נשים).
- סוגי האלימות: מפורטים סוגי אלימות, כולל כאלו שהן רק נגד נשים, ללא פירוט התנהגויות, אלא יש הגדרה כללית.
- התייחסות למניע לאלימות (למשל, שליטה), להתנהגויות האלימות, לתוצאות של האלימות (סוגי הפגיעה): המניע מופיע בפירוש, ההתנהגויות פחות מפורטות; התוצאות מפורטות. המניע - מתוך כוונה לפגוע; באלימות כלכלית מופיע המניע - שליטה מוחלטת; יש התייחסות מפורשת לתוצאות גם לטווח ארוך כמו העברה בין דורית.

הגדרות של אלימות זוגית ממחלקות וסוכנויות של האו"ם והבנק העולמי

מגדור האלימות, מניע לאלימות, סוגיה ותוצאותיה	הגדרה של אלימות בזוגיות	ארגון בינלאומי
<ul style="list-style-type: none"> • המניע לאלימות - שליטה על נשים • מכלילה צורות מגוונות של זוגיות היקף התופעה - מאפיינים המופיעים בכל ההגדרות או רק בחלקן; מידת ההכללה, צמצום של ההגדרה כמו תיאורי התנהגויות, תיאור השלכות של האלימות. גם הגדרה כללית מאד, וגם פירוט של סוגים. • מיגדור (או אי מיגדור) של ההגדרות. ממוגדר. • סוגי האלימות. יש פירוט. • דרגות חומרה. אין. • האם יש התייחסות: למניע לאלימות (למשל, שליטה), להתנהגויות האלימות, לתוצאות של האלימות (סוגי הפגיעה). מניע – רק בהקשר של התנהגות שתלטנית. התנהגויות – פירוט מינימלי. תוצאות – לא באופן מובחן. 	<p>אלימות בזוגיות היא אחת מהצורות הנפוצות ביותר של אלימות נגד נשים הכוללת התעללות פיזית, מינית ורגשית והתנהגות שתלטנית של בן הזוג.</p> <p>אלימות בין בני זוג אינטימיים מתרחשת בכל מקום ובקרב כל הקבוצות הסוציו-אקונומיות, הדתיות והתרבותיות.</p> <p>נשים יכולות להיות אלימות במערכות יחסים עם גברים, לעתים קרובות כהגנה עצמית. אלימות מתרחשת גם בזוגיות חד-מינית.</p> <p>מבצעי האלימות נגד נשים בכלל, הם בני זוג גברים בהווה או בעבר. לעומת זאת, גברים נוטים הרבה יותר לסבול מאלימות של זרים או מכרים מאשר על ידי מישהו קרוב אליהם.</p> <p>סוגי האלימות:</p> <p>אלימות פיזית - כגון סטירות, מכות, בעיטות ומכות.</p> <p>אלימות מינית - יחסי מין בכפייה וצורות אחרות של כפייה מינית.</p> <p>התעללות רגשית (פסיכולוגית) - כגון עלבונות, הקטנה, השפלה מתמדת, איומים והפחדות להרוס דברים, איומים בפגיעה, איומים לקחת את הילדים.</p> <p>התנהגויות שתלטניות הכוללות בידוד אדם ממשפחה וחברות, מעקב אחרי תנועות של בן הזוג, הגבלת גישה למשאבים כלכליים, לתעסוקה חינוך ושירותי בריאות.</p>	<p>ארגון הבריאות העולמי - WHO¹¹</p>
<ul style="list-style-type: none"> • אין תיוג ספציפי של אלימות במשפחה או אלימות בזוגיות. 	<p>הסיווג כולל פירוט של מערכת יחסים של קורבן-עבריין 'VIP' שבאמצעותו ניתן לתעד את סוג השותף האינטימי (לא ממוגדר):</p> <p>1. בן זוג/שותף נוכחי (או בת זוג/שותפה).</p> <p>2. בן זוג/שותף בעבר (או בת זוג/שותפה)</p>	<p>UNODC-ICCS¹²</p> <p>סיווג בינלאומי של סוכנות האו"ם לסמים ולפשיעה - סיווג פשיעה למטרות סטטיסטיות</p>

¹¹ WHO. (2012). Understanding and addressing violence against women, Intimate partner violence, WHO/RHR/12.36, https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/77432/WHO_RHR_12.36_eng.pdf

¹² UNODC, International Classification of crimes for statistical purposes, March 2015, 2015.

מגדור האלימות, מניע לאלימות, סוגיה ותוצאותיה	הגדרה של אלימות בזוגיות	ארגון בינלאומי
<ul style="list-style-type: none"> • אלימות נגד נשים על ידי בני זוגן בהווה או בעבר, חברות או שותפות לדייטים. • אלימות של בני משפחה נוספים: בני משפחה אחרים כמו בנים, אמהות, חמים וכיו"ב. • הגדרה זו מתעלמת מאלימות רגשית/פסיכולוגית. 	<p>אלימות במשפחה היא כל צורה של כח פיזי או מיני המופעל למעשה או איום בשימוש של כח במערכת יחסים זוגית או במשפחה, אלימות שמופעלת פעם אחת או כמה פעמים ועלולה ליצור דפוס של התעללות באמצעות תקיפה או התנהגות שתלטנית.</p>	<p>UNODC - UNODC¹³. סוכנות האו"ם לסמים ולפשיעה</p>
<ul style="list-style-type: none"> • הגדרת האלימות במשפחה כוללת בני זוג ובני משפחה אחרים וממוגדרת נגד נשים וילדות. • פירוט סוגי אלימות והתנהגויות האלימות כולל: אלימות נגד נשים בשל מנהגים מסורתיים. 	<p>אלימות במשפחה - אלימות כוללת המבוצעת על ידי בני זוג אינטימיים ובני משפחה אחרים המתבטאת באופן הבא:</p> <p>התעללות פיזית, כגון סטירות, מכות, פיתול זרוע, דקירה, חניקה, שריפה, חנק, בעיטות, איומים בחפץ או בנשק, ורצח.</p> <p>אלימות נגד נשים בשל מנהגים מסורתיים הפוגעים נשים, כגון נישואין מוקדמים, השחתת איברי מין נשיים נשים העוברות בירחיה.</p> <p>התעללות מינית, כגון מין בכפייה באמצעות איומים, הפחדה או כוח פיזי, כפיית מעשים מיניים לא רצויים או כפיית יחסי מין עם אחרים.</p> <p>התעללות פסיכולוגית הכוללת התנהגות שנועדה להפחיד ולרדוף המתבטאת באיומים של נטישה או התעללות, כליאה בבית, מעקב, איומים ללקיחת משמורת על הילדים, הרס חפצים, בידוד, תוקפנות מילולית והשפלה מתמדת.</p> <p>התעללות כלכלית כוללת מעשים כגון שלילת כספים, סירוב להשתתף כספית, שלילת מזון וצרכים בסיסיים, ושליטה על הגישה לשירותי בריאות, תעסוקה וכו'.</p>	<p>United Nations Children's Fund (Unicef)¹⁴</p>

¹³ Preventing and responding to domestic violence, Edition 2, 2011, https://www.unodc.org/documents/southeastasiaandpacific/vietnam/publication/Trainee_manual_in_English_6-5-11_.pdf

¹⁴ Unicef, *Domestic violence against women and girls*, Innocenti Research Centre, No 6, 2000

מגדור האלימות, מניע לאלימות, סוגיה ותוצאותיה	הגדרה של אלימות בזוגיות	ארגון בינלאומי
<ul style="list-style-type: none"> הגדרה אופרטיבית לצורכי מדידה והשוואה נשים הן אלה שלרוב נפגעות האלימות הזוגית ביקורת על כך שאלימות פיזית ומינית נחשבות חמורות יותר אלימות כלכלית/פיננסית איננה נכללת בהגדרות משום שקיים מעט מאוד מידע שיטתי לגבי היקף התופעה. 	<p>אלימות פיזית ומינית במערכת יחסים זוגית. בהיבט של בריאות הציבור, יש היררכיה המעידה על האלימות, תוך התמקדות בפציעות כסימן לאלימות "חמורה", במיוחד.</p> <p>מנקודת מבט כלכלית, לכל צורות האלימות יש השפעה על היכולת לעבוד, לא רק באמצעות פגיעה גופנית אלא באמצעות מצב נפשי המשפיע על מספר ימי העבודה. אלא גם על פריון העבודה.</p>	<p>The World Bank – הבנק העולמי¹⁵</p>
<ul style="list-style-type: none"> אלימות בזוגיות ממוגדרת גבר אלים כלפי בת הזוג (בהגדרה מצוינים המושגים WOMAN - INTIMATE PARTNER, אשה שתורגם ל"בת הזוג" בהתאם לקווים המנחים). אלימות כלכלית נחשבת בהגדרה זאת כחלק מהאלימות הפסיכולוגית. 	<p>אלימות פיזית: סטירות או זריקת חפץ שעלול לפגוע בבת הזוג, דחיפות, דחיקות, משיכת שיער; הכאות באגרוף או בכל דבר אחר שעלול לפגוע בבת הזוג; בעיטות, גרירה או מכות; חנק מכוון או גרימת כוויות; איום להשתמש באקדח, סכין או נשק אחר נגד בת הזוג, אלימות מינית, פסיכולוגית, כלכלית.</p> <p>אלימות מינית: התנהגות פוגעת או לא רצויה שמטרתה לכפות או לאלץ אישה לבצע מעשים מיניים בניגוד לרצונה או ללא הסכמתה. האלימות כוללת אונס, ניסיון לאונס ומעשים מיניים אחרים. סוגי אינדיקטורים החלים על בני הזוג: אילוץ בת הזוג לקיים יחסי מין בניגוד לרצונה; אילוץ בת הזוג לעשות משהו מיני אחר שלא ברצונה, או שהן מצאו אותו משפיל או מקטין.</p> <p>אלימות פסיכולוגית נגד נשים עלולה להתבטא בצורות שונות שאפשר לקבצן בהתעללות רגשית ובהתנהגות שתלטנית.</p> <p>מגוון רחב של מעשים עלולים להיחשב כפוגעים מבחינה כלכלית, שחלקם אפשר להחשיב כהיבט של התנהגות שתלטנית פסיכולוגית: סירוב לספק מספיק כסף להוצאות משק הבית, למרות שכסף כזה קיים. מניעת ידע מבת הזוג על הכנסה משפחתית או גישה</p>	<p>UN, Dpt. of Economic and Social Affairs, Statistics Division¹⁶.</p>

¹⁵ Duvvury, Nata, et al. (2013). Intimate Partner Violence : Economic Costs and Implications for Growth and Development. Women's voice, agency, and participation, World Bank.
<https://openknowledge.worldbank.org/handle/10986/16697>

¹⁶ Department of Economic and Social Affairs, Statistics Division. (2014). Statistical Guidelines on Violence Against Women, United Nations New York, 2014,
https://unstats.un.org/unsd/gender/docs/Guidelines_Statistics_VAW.pdf

מגדור האלימות, מניע לאלימות, סוגיה ותוצאותיה	הגדרה של אלימות בזוגיות	ארגון בינלאומי
<ul style="list-style-type: none"> אינדיקטור למדידת שיעור הנשים ונערות מעל גיל 15 שנחשפו על ידי בן זוג אינטימי בהווה או לשעבר ב-12 החודשים הקודמים, בהקשר של נישואין, מגורים משותפים או כל איגוד זוגי רשמי או לא רשמי אחר, לפי סוג האלימות ולפי גיל. הדרישה למדידה היא כללית ואינה מפרטת את המדדים המופיעים בהגדרה. 	<p>אליה; הימנעות מכוונת מתמיכה כלכלית במשפחה או מתשלום דמי מזונות; הדרה מקבלת החלטות כלכליות; שלילת גישה לשוק התעסוקה ולהשכלה.</p> <p>אלימות זוגית נגד נשים - IPV against women</p> <p>אלימות פיזית: מעשים שמטרתם לפגוע פיזית בקורבן וכוללים, אך אינם מוגבלים, למעשים כמו דחיפה, תפיסה, סיבוב הזרוע, משיכת שיער, סטירות, בעיטות, נשיכות, מכות, מכות באגרוף או חפץ, ניסיון לחנוק או להיחנק, לשרוף או לצרוב בכוונה, או לאיים או לתקוף עם סוג כלשהו של נשק, אקדח או סכין.</p> <p>אלימות מינית: התנהגות מינית מזיקה או לא רצויה המוטלת על מישהו, בין אם על ידי שימוש בכוח פיזי, הפחדה או כפייה. היא כוללת מעשים של מגע מיני פוגעני, מעשים מיניים בכפייה, ניסיון או מעשים מיניים שהושלמו (יחסי מין) ללא הסכמה (אונס או ניסיון לאונס), מעשים ללא מגע כגון כפייה לצפות או להשתתף בפורנוגרפיה וכו'.</p> <p>** מערכות יחסים אינטימיות של בני זוג, אלימות מינית מוגדרת בדרך כלל אופרטיבית בסקרים, כאילוץ פיזי לקיים יחסי מין, קיום יחסי מין מתוך פחד ממעשים שבן הזוג עלול לעשות בכפייה, או אילוץ לעשות מעשה מיני אותו האישה מחשיבה למשפיל או למקטין.</p> <p>אלימות פסיכולוגית: מעשים הגורמים לפחד או למצוקה רגשית. מגוון של התנהגויות של התעללות רגשית כגון השפלה תכופה בציבור, איום להרוס דברים יקרים לנפגעת או להרוס למעשה ועוד. מעשים כאלה מתקיימים אלה לעתים קרובות יחד עם אלימות פיזית ומינית ע"י בן הזוג.</p> <p>** בנוסף, סקרים מודדים, לעיתים קרובות, התנהגויות שתלטניות הנחשבות אלימות פסיכולוגית (כמו הרחקה מהמשפחה או מחברות וגישה לשרותי בריאות רק ברשות בן הזוג) אולם אלה נמדדות בנפרד.</p>	<p>UNSTATS – SDG Indicators metadata¹⁷</p>

¹⁷ UNSTATS. (31 March 2022). SDG indicator metadata – Goal 5: Achieve Gender Equality and Empower All Women and Girls .
<https://unstats.un.org/sdgs/metadata/files/Metadata-05-02-01.pdf>

הגדרות המרכז האירופי לשוויון מגדרי של האיחוד האירופי - EU-EIGE והמלצות להגדרות אחידות

האיחוד האירופי מכיר זה זמן רב בכך **שאלימות נגד נשים** היא הפרה של זכויות האדם וצורה של אפליה על בסיס מגדרי שיש לה השפעה שלילית גדולה על קורבנות וגורמת לעלויות משמעותיות לחברה. הנשים הן רוב המתמודדות עם אלימות הנגרמת ע"י אדם מוכר להן, כאשר אחת מכל חמש חווה אלימות בידי בן זוג אינטימי. התפיסה שאלימות בין בני זוג אינטימיים היא "עניין פרטי" צריכה להשתנות בכל החברה, ברמה האישית, כמו גם במרחב הפרטי, המקצועי והציבורי.

לכן EIGE יזם מחקר המבוסס על קבוצות עבודה ליצירת מינוח ואינדיקטורים לאיסוף נתונים על אונס, רצח נשים ואלימות בין בני זוג אינטימיים. איסוף נתונים על בסיס מינוחים אחידים ויצירת הרמוניזציה שלהם תאפשר השוואה על התופעות, היקפן והמגמות שלהן בין המדינות החברות, נושא קריטי לשם פיתוח מדיניות של האיחוד האירופי במאבק באלימות נגד נשים.

בעוד שמסגרת משפטית ורגולטורית עקבית ברחבי המדינות החברות והגדרות משפטיות דומות, יקלו על איסוף נתונים דומים, אין זה תנאי מוקדם. במקום זאת, הגדרות סטטיסטיות עקביות ודומות הן המפתח להשגת השוואה מלאה. קביעת הגדרות סטטיסטיות נפוצות מאפשרת למדוד את היקף האלימות באופן שיטתי ודומה. קבוצות העבודה בחנו שני סוגי הגדרות, את **ההגדרות המשפטיות** של העבירות (כלומר, מה מהווה עבירה על פי חוק) ואת **ההגדרות הסטטיסטיות** שלהן (כלומר מה נמדד בנתונים).

ההגדרות המשפטיות משמשות למטרות סטטיסטיות, בהתחשב בכך שהצורות של אלימות נגד נשים המכוסות על ידי המחקר נוגעות לעבירות פליליות ברוב המדינות החברות. במקרים מסוימים, המדינות החברות השתמשו גם בהגדרות סטטיסטיות, לפעמים בשילוב עם ההגדרות המשפטיות (במיוחד עבור אלימות בזוגיות אינטימית).

- ההגדרה הכוללת המופיעה במילון המושגים המגדרי של EIGE: אלימות של בן/בת זוג אינטימי/ת – Intimate partner violence¹⁸.

"אלימות פיזית, מינית, פסיכולוגית או כלכלית בין בני זוג נשואים בהווה או בעבר, כמו גם בני זוג בהווה או בעבר. זהו סוג של אלימות המשפיע על נשים באופן לא פרופורציונלי ולכן הוא מגדרי באופן מובהק."

- הגדרה סטטיסטית של EIGE:¹⁹ מטרת ההגדרה הנפרדת היא לסייע למדינות החברות באיחוד האירופי באיסוף נתונים מנהליים דומים על אלימות נגד נשים.

"כל מעשה של אלימות פיזית, מינית, פסיכולוגית או כלכלית המתרחשת בין בני זוג נשואים או בני זוג בעבר או בהווה, בין אם העבריין חולק או חלק בעבר אותו מקום מגורים עם הקורבן. תחושות הבושה, הפחד וחוסר האונים הנובעות ממעשי האלימות גורמות לרמות נמוכות של דיווח, וכתוצאה מכך, להרשעות מעטות יחסית. הנטל הגדול ביותר של אלימות בין בני זוג אינטימיים נגרם על ידי גברים נגד בנות זוגם, הנשים."

¹⁸ "Physical, sexual, psychological or economic violence between current or former spouses as well as current or former partners. It constitutes a form of violence which affects women disproportionately and which is therefore distinctly gendered."

<https://eige.europa.eu/taxonomy/term/1265>

¹⁹ "Any act of physical, sexual, psychological or economic violence that occurs between former or current spouses or partners, whether or not the perpetrator shares or has shared the same residence with the victim. The resulting feelings of shame, fear and helplessness lead to low levels of reporting and, subsequently, relatively few convictions. The largest burden of intimate partner violence is inflicted by men against their women partners."

EIGE. (2014). Administrative data sources on gender-based violence against women in the EU, https://eige.europa.eu/sites/default/files/documents/MH0113492ENN_PDF.Web_.pdf 5

- ההגדרות המומלצות של קבוצות העבודה (בהגדרות של פרק האלימות בזוגיות לא נכללו רצח נשים כתוצאה מאלימות בזוגיות ואונס בנסיבות מחמירות בחיים זוגיים כי הוקדשו להם פרקים נפרדים):²⁰

כותרת ההגדרה	פירוט והסברים	מניעים לאלימות, התנהגויות אלימות, תוצאות האלימות (סוגי פגיעה)
אלימות במערכת יחסים זוגית	כל מעשה של אלימות פיזית, מינית, פסיכולוגית או כלכלית המתרחשת בין בני זוג נשואים או בני זוג בעבר או בהווה, בין אם העבריין חולק או חלק בעבר אותו מקום מגורים עם הקורבן.	ההגדרה מבוססת על ההגדרות של אמנת איסטנבול ושל ארגון הבריאות העולמי.
הצעה להגדרת אלימות פיזית	כל מעשה שגורם נזק פיזי לבן/בת הזוג בהווה או בעבר כתוצאה מכוח פיזי בלתי חוקי. אלימות פיזית יכולה להתבטא, בין היתר, בתקיפה חמורה או קלה, שלילת חירות והריגה.	אלימות פיזית נכללת בהגדרות המשפטיות של כל מדינות האיחוד האירופי – 28 (כולל בריטניה). דרגות חומרה של האלימות ותוצאותיה הסוגים החוזרים ונשנים ביותר של אלימות פיזית בהגדרות של המדינות: תקיפה, הכאה נשנית, פגיעה גופנית, פגיעה גופנית חמורה, רצח, שלילת חירות.
הגדרה מוצעת לאלימות מינית	כל אקט מיני שבוצע על הקורבן ללא הסכמה. אלימות מינית יכולה להתבטא באונס או בתקיפה מינית.	אלימות מינית נכללת בהגדרות המשפטיות ברוב מדינות האיחוד האירופי – 24 (כולל בריטניה). ההגדרה מבוססת על הגדרת העבירות הפליליות של ה- ICCS (הגדרות הפשיעה של האו"ם).
הגדרה מוצעת לאלימות פסיכולוגית	כל מעשה או התנהגות הגורמים נזק פסיכולוגי לבן/בת הזוג בהווה או בעבר. אלימות פסיכולוגית יכולה ללבוש צורה של, בין היתר, כפייה, השמצה, עלבון מילולי או הטרדה.	<ul style="list-style-type: none"> • אלימות פסיכולוגית נכללת בהגדרות המשפטיות ברוב מדינות האיחוד האירופי – 25 (כולל בריטניה). • ההגדרה מבוססת על הגדרת העבירות הפליליות של ה- ICCS ועל ההגדרות הנפוצות במדינות האיחוד.
הגדרה מוצעת לאלימות כלכלית	כל מעשה או התנהגות הגורמים פגיעה כלכלית לבן/בת זוג. אלימות כלכלית יכולה להתבטא, בין היתר, בנזק לרכוש, בהגבלת הגישה למשאבים פיננסיים, לחינוך או לשוק העבודה, או סירוב לשאת באחריות כלכלית כמו מתן מזונות.	אלימות כלכלית נכללת בהגדרות המשפטיות ב-14 מדינות האיחוד האירופי (כולל בריטניה). קבוצת העבודה שמה דגש על הגבלת הגישה, לחינוך ולשוק העבודה כמאפייני מפתח של האלימות הכלכלית משום שתלות כלכלית של נשים בבני זוג היא עדיין תופעה נפוצה באירופה

²⁰ European Institute for Gender Equality. (2017). Glossary of definitions of rape, femicide and intimate partner violence. EIGE.

https://eige.europa.eu/sites/default/files/documents/ti_pubpdf_mh0417297enn_pdfweb_20170602161141.pdf

הגדרות נוספות לאלימות בזוגיות ממדינות נבחרות

ארבע המדינות שנבחרו לסקירה הקצרה בשל התוויית חוקים וקווי פעולה חדשים לטיפול בתופעת האלימות הזוגית שכוללים הגדרות ואפיונים נוספים, שלא נכללו בסעיפים הקודמים של העבודה.

- דנמרק נבחרה משום שאין לה חקיקה למניעת אלימות במשפחה ואלימות זוגית ומעניין לבחון כיצד הרשויות השונות מתמודדות עם התופעה בימים אלה ודווקא מתוך התפיסה שכבר הושג שוויון לכאורה בין נשים וגברים במדינה.
- רומניה נבחרה משום שהחוק לטיפול באלימות במשפחה, שתוקן כבר ב-2012, כולל סוגי אלימות שאינם מופיעים בהגדרות אחרות או שסוג האלימות נכלל בצורה אחרת של הגדרה: אלימות חברתית ואלימות רוחנית וכן יש בו התייחסות לדרגות חומרה.
- ארה"ב נבחרה בשל התפיסה כי התמודדות עם האלימות זוגית מתרחשת לאורך החיים ויש לפתח מדיניות ואסטרטגיות בהתאם. המוסד היוזם והמתאם של התוכנית הוא מרכזי הבקרה לבקרה ולמניעה של מחלות.
- בריטניה נבחרה בשל החוק החדש מ-2021 להתמודדות עם ההתעללות במשפחה, שמבוסס במידה רבה על עקרונות אמנת איסטנבול וכולל סעיפים מיוחדים לאלימות זוגית לסוגיה.

מדינה	הגדרות	מידת ההכללה של ההגדרה, מגדור האלימות, מניע לאלימות, סוגיה ותוצאותיה
<p>דנמרק: אסטרטגיה לאומית למניעת אלימות ביחסים אינטימיים 2010-2012²¹</p> <p>תוכנית פעולה למניעת אלימות פסיכולוגית ופיזית במערכות יחסים זוגיות²²</p>	<p>אלימות כוללת את כל הצורות של אלימות - פסיכולוגית, מינית או פיזית.</p> <p>ההגדרה חלה על מגוון רחב של מעשים, כגון בריונות, הטרדה, איומים, הגבלת חירות ואונס, כמו גם סוגים שונים של אלימות פיזית.</p> <p>אלימות במשפחה אינה בעיה פרטית בני זוג אלימים</p> <p>אלימות נגד נשים מתרחשת בעיקר על ידי גברים.</p> <p>גברים ונשים חווים אלימות בצורה שונה והם מגיבים אחרת. העזרה הניתנת לנפגעי אלימות צריכה לשקף הבדלים אלה. הטמעת חשיבה מגדרית ואתגרים המיוחדים לכל למגדר הם ההיבטים המרכזיים כדי להתמודד ועם המאמצים למניעת אלימות אינטימית</p> <p>אלימות במפגשי היכרויות (דייטים) הקורבן הטיפוסי הוא אישה מתחת לגיל 20.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • אין חוק מיוחד להתמודדות עם אלימות בזוגיות או אלימות במשפחה. העבירות באימות זוגית נענות על פי סעיפים בחוק הפלילי. • התייחסות לגברים ולנשים. • סוגי אלימות: פסיכולוגית, מינית פיזית, מעקב והטרדה מקוונים. • אלימות פסיכולוגית נפוצה פי שניים מאלימות פיזית. הממשלה פועלת להפלת אלימות פסיכולוגית על ידי הכללת הוראה עצמאית בחוק הפלילי. • לאלימות פסיכולוגית יכולות להיות השלכות חמורות לא

²¹ Danish Government. (2010). National Strategy to Prevent Violence in Intimate Relations 2010-2012. https://bm.dk/media/17065/150910_strategi_vold_eng.pdf

²² MINISTER FOR EQUAL OPPORTUNITIES. (2019). Action plan for the prevention of psychological and physical violence in intimate relationships, Ministry of Foreign Affairs of Denmark 2019-2022. <https://www.globalwps.org/data/DNK/files/Action%20Plan%20for%20the%20Prevention%20of%20Psychological%20and%20Physical%20Violence%20in%20Intimate%20Relationships%202019-2022.pdf>

מידת ההכללה של ההגדרה, מגדור האלימות, מניע לאלימות, סוגיה ותוצאותיה	הגדרות	מדינה
<p>פחות על הפרט כמו אלימות פיזית.</p> <p>• התייחסות מיוחדת לאלימות בדייטים.</p>	<p>נשים נפגעות סובלות מבעיות פיזיות ורגשיות יותר מגברים. ההשפעות כוללות דיכאון, סחרחורת, כאבי בטן והערכה עצמית נמוכה. קורבנות גברים. נוטים פחות לבקש עזרה.</p>	
<ul style="list-style-type: none"> - אלימות בזוגיות נכללת בתוך אלימות במשפחה. - הנוסח באנגלית נייטרלי מגדרית: MEMBER OF FAMILY - סוגי אלימות שאינם מופיעים בהגדרות אחרות או שסוג האלימות נכלל בצורה אחרת של הגדרה: אלימות חברתית ואלימות רוחנית. - התייחסות לדרגות חומרה. 	<p>כל פעולה מכוונת או חוסר מעש, למעט הגנה עצמית, שהיא פיזית או מילולית, המבוצעת על ידי בן משפחה אחד נגד בן משפחה אחר באותה משפחה הגורמת נזק - סבל פיזי, פסיכולוגי או מיני או רגשי או פגיעה כלכלית, לרבות איום במעשים כאלה, אילוץ או שלילת חירות זמנית</p> <p>אלימות מילולית: שימוש בשפה פוגענית, שפה אכזרית, עלבונות, אימים, ביטויים משפילים או משפילים.</p> <p>אלימות פסיכולוגית: כפיית הרצון או השליטה על בן משפחה אחר. גרימת מתח וסבל פסיכולוגי; אלימות הפגנתית נגד חפצים, חיות מחמד, אימים מילוליים, הצגת כלי נשק, הזנחות, התנהגויות של קנאה, מגוון התנהגויות כובלות וכן פעולות בעלות השפעה דומה.</p> <p>אלימות פיזית: תקיפה או תקיפות חוזרות ונשנות באמצעות דחיפה, מכות, משיכת שיער, סטירה, דקירה, צריבה, חנק, נשיכה בכל דרגת עוצמה.</p> <p>אלימות מינית: תקיפה מינית, קיום יחסי מין בכפייה באמצעות הטרדה, הפחדה, מניפולציה, אכזריות ואונס בנישואין.</p> <p>אלימות כלכלית: איסור על פעילות מקצועית, שלילת אמצעים כלכליים מבן משפחה, לרבות שלילת צרכים בסיסיים כגון מזון, תרופות, כוונה לגניבת מוצרים אישיים, שלילת שימוש במוצרים משותפים, עבודה בכפייה, סירוב לתרום להוצאות המשפחה, הטלת עבודה קשה או מסוכנת על בני משפחה כולל קטינים.</p> <p>אלימות חברתית: הרחקה ובידוד ממשפחה, קהילה או חברים. איסור ללכת לבית הספר, הגבלת תנועה. פגיעה על ידי שלילה מכוונת למידע וכל מעשה דומה.</p> <p>אלימות רוחנית: זלזול או להקטין את החשיבות של סיפוק צרכים מוסריים ורוחניים באמצעות סיכול, הגבלה, לעג או ענישה של מקורות השראה כאלה על ידי בני משפחה, מניעת גישה</p>	<p>רומניה: חוק מניעת אלימות במשפחה והתמודדות עם התופעה 2003 ותיקון ב- 2012</p>

מידת ההכללה של ההגדרה, מגדור האלימות, מניע לאלימות, סוגיה ותוצאותיה	הגדרות	מדינה
	<p>לערכים תרבותיים, אתניים, לשוניים או דתיים, כפיית דת ומנהגים רוחניים על בני משפחה וכן כל מעשה דומה.</p>	
<ul style="list-style-type: none"> • המושג המרכזי הוא התעללות ולא אלימות. • החוק כולל את כל המגדרים והפניה בחוק אמורה להיות ניטרלית, person. • סעיף מיוחד להתנהגות שתלטנית או כופה בזוגיות או במשפחה. 	<p>התעללות במשפחה: התנהגות של אדם ("א") כלפי אדם אחר ("B") היא "התעללות במשפחה" אם – (א) B-ו A הם בני 16 ומעלה וקשורים זה לזה באופן אישי, ו- (ב) ההתנהגות פוגענית.</p> <p>התנהגות היא פוגענית אם היא מורכבת מאחת מהאפשרויות הבאות: התעללות פיזית או מינית; התנהגות אלימה או מאיימת; שליטה או התנהגות כפייתית.</p> <p>התעללות כלכלית: כל התנהגות שיש לה השפעה שלילית משמעותית על היכולת של B לרכוש, להשתמש או להחזיק כסף או רכוש אחר, או להשיג סחורות או שירותים.</p> <p>התעללות פסיכולוגית, רגשית או אחרת; ולא משנה אם ההתנהגות ארעה בתקרית אחת או במהלך מתמשך של התנהגות.</p> <p>התנהגות שתלטנית וכופה במערכת יחסים אינטימית או משפחתית מתייחסת ל - בני זוג בהווה או בעבר נשואים זה לזה או שותפים אזרחיים זה לזה; הסכימו להינשא זה לזה או לחיות בזוגיות או בשותפות אזרחית (האם ההסכם הסתיים או לא); יש להם ילדים משותפים.</p>	<p>בריטניה: חוק התעללות במשפחה, 2021 Domestic Abuse Act 2021²³</p>
<ul style="list-style-type: none"> • סוגי אלימות: פיזית מינית (כולל הטרדה), פסיכולוגית (כולל התנהגויות כופות ומעקב). • אלימות גם במרחבים דיגיטליים • התייחסות לכל המגדרים ומגוון סוגי זוגיות - זוגיות הטרסקסואלית, זוגיות של מיעוטים מיניים. 	<p>אלימות בזוגיות כוללת אלימות פיזית, אלימות מינית, הטרדה ותוקפנות פסיכולוגית (כולל טקטיקות כפייה). מופעלת על ידי בן זוג אינטימי נוכחי או לשעבר (כלומר, בנות זוג /בני זוג נשואים, חבר/ חברה, בן/בת זוג, או שותפים מיניים קבועים ושותפים לדייטינג).</p> <p>היבטים של אלימות מינית, תוקפנות פסיכולוגית, כמו טקטיקות כפייה ומעקב ניתן לבצע באופן אלקטרוני באמצעות מכשירים ניידים ובמדיה חברתית, כמו גם באופן אישי.</p>	<p>ארה"ב: CDC - Centers for Disease Control and Prevention²⁴</p>

²³ <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/2021/17/part/1>

²⁴ National Center for Injury Prevention and Control Division of Violence Prevention. (2017). Preventing Intimate Partner Violence Across the Lifespan. CDC, Atlanta, Georgia, <https://www.cdc.gov/violenceprevention/pdf/ipv-technicalpackages.pdf>

מידת ההכללה של ההגדרה, מגדור האלימות, מניע לאלימות, סוגיה ותוצאותיה	הגדרות	מדינה
<ul style="list-style-type: none"> • התייחסות לגורמי האלימות: אלימות זוגית משולבת במאפיינים רבים ויש לה גורמים רבים. • גורמי סיכון אישיים מפורטים. • גורמי סיכון חברתיים מוזכרים כמו עוני, חוסר לכידות קהילתית, תפקידי מגדר מקובעים. • השלכות בריאותיות וכלכליות על גברים וגם על נשים כמו פציעות, מוות PTSD, מחלות כרוניות, סיכון מוגבר להתאבדות. • השלכות משמעותיות על החברה ומק כלכלי. 	<p>אלימות בזוגיות מתרחשת בכל סוגי היחסים האינטימיים, כולל יחסים הטרוסקסואליים ומערכות יחסים בין מיעוטים מיניים.</p> <p>אלימות בזוגיות קשורה למספר גורמי סיכון כגון: גורמים דמוגרפיים גיל, הכנסה נמוכה, הישגים חינוכיים נמוכים ואבטלה; גורמי היסטוריה בילדות כגון חשיפה לאלימות בין הורים, התנסות בהורות לקויה והתנסות בהתעללות בילדים והזנחה, כולל אלימות מינית. גורמים אישיים אחרים כגון חרדה ותכונות אישיות אנטי-חברתיות; גורמי סיכון אישיתיים, כגון עמדות התומכות באלימות במערכות יחסים ואמונה בתפקידים מגדריים קפדניים; גורמי סיכון התנהגותיים כגון עבר של אלימות בזוגיות או צורות אחרות של תוקפנות, היסטוריה של שימוש בסמים, היסטוריה של עבריינות.</p> <p>אלימות בזוגיות קשורה לסוגי אלימות אחרים, שמגבירים את הסיכון כמו התעללות והזנחה כילדים בנוסף, אלה שחווים אלימות מינית והתעללות רגשית נוטים יותר להיות קורבנות של אלימות בזוגיות. מחקרים גם מראים כי IPV עשוי להגביר את הסיכון להתאבדות. נשים שנחשפו לאלימות של בני זוג נמצאות בסיכון גבוה כמעט פי 5 לנסות להתאבד בעיות של בני זוג אינטימיים, הכוללים אלימות זוגית, נמצאו גם כגורם מניע להתאבדות בקרב גברים.</p> <p>הגורמים לאלימות זוגית בהתאם לרמת היחסים הזוגיים כוללים עוינות או קונפליקט במערכת היחסים, פרידה/סיום של מערכת היחסים (למשל, ניתוק היחסים, גירושין/פרידה); תקשורת משפחתית מרתיעה ומערכות יחסים, וקירבה לחברים שמבצעים/חווים אלימות זוגית.</p> <p>למרות שהגורמים הבאים פחות נחקרים מגורמים ברמות אחרות של המערכת החברתית, גורמים ברמה הקהילתית או החברתית כוללים עוני, הון חברתי נמוך, סולידריות נמוכה בשכונות המגורים (למשל, נכונות נמוכה של שכנים להתערב כאשר הם רואים אלימות), ונורמות מגדריות מזיקות בחברות (כלומר, אמונות וציפיות לגבי התפקידים וההתנהגות של גברים ונשים).</p> <p>השלכות הבריאותיות והכלכליות של IPV הן מהותיות גם על האנשים אבל גם יש להן תוצאות משמעותיות לחברה, נטל על מערכת הבריאות והרווחה, פריון עבודה, טיפול בילדים ועוד.</p>	

מילות סיכום

מטרת הממסך הייתה להציג מבחר מושגים והגדרות לתיאור התופעה של אלימות במערכת יחסים זוגית ומרכיביה. במסמך מוצגות הגדרות מחקיקה והגדרות המשמשות מוסדות בארץ, ארגונים בינלאומיים וארבע מדינות נוספות, שיוצגו במחקרים קודמים בעבור היוזמה. כל ההגדרות הוצגו ונותרו על פי הממדים הבאים: היקף ההכללה של ההגדרה, מגדור האלימות, מניע לאלימות, סוגיה ותוצאותיה. מן הסקירה עולה כי לרוב אלימות זוגית נכללת בתוך ההגדרה הכוללת של אלימות במשפחה, בעיקר בחקיקה. אולם כמעט כל ההגדרות כוללות סוגי אלימות שונים כלפי בני ובנות זוג בעבר ובהווה (בתצורות שונות). ההכרה שאלימות במשפחה היא תופעה חברתית רבת היקף, המשקפת את יחסה הכולל של החברה לנשים ולחלשים בחברה ובמשפחה, הולכת ומתבססת ברחבי העולם. תהליכי חקיקה, התוויית מדיניות ותוכניות פעולה להתמודדות עם אלימות זוגית בפרט ואלימות במשפחה הולכים ותפסים מקום מרכזי יותר. אמנת איסטנבול, הפכה למעשה להיות הדגם הבינלאומי להתמודדות בתחום אלימות במשפחה, בקביעת סטנדרטים למניעה ולטיפול משולבים באלימות נגד נשים ואלימות במשפחה. ההגדרות של האיחוד האירופי, של החוק הבריטי החדש של התעללות במשפחה ובארץ - הוועדה המשרדית לטיפול באלימות והמלצות של דוח מבקר המדינה - מסתמכות במידה רבה על האמנה.

אלימות במשפחה, לפי ההגדרה של אמנת איסטנבול, מתייחסת בעיקר לאלימות במערכת יחסים זוגית בהווה או בעבר. האמנה מכירה בטבעה המובנה של אלימות נגד נשים כאלימות מגדרית, ולכן היעד המרכזי שלה הוא הגנה על נשים ובנות ומיגור האלימות כלפיהן במשפחה (או בתא ביתי). אלימות משמעה כל מעשה של אלימות מבוססת-מגדר שתוצאתו היא נזק או סבל: גופני, מיני, פסיכולוגי, כלכלי, כפייה או שלילה שרירותית של חירות. גם ארגון הבריאות העולמי פרסם מסמך המיוחד לאלימות כלפי נשים ולאלימות אינטימית ובו הוגדרה האלימות בזוגיות כאחת מהצורות הנפוצות ביותר של אלימות נגד נשים הכוללת התעללות פיזית, מינית ורגשית והתנהגות שתלטנית של בן הזוג. יש התייחסות לכך שנשים יכולות להיות אלימות במערכות יחסים עם גברים, לעתים קרובות כהגנה עצמית וכי אלימות מתרחשת גם בזוגיות חד-מינית. התייחסויות כאלה מופיעות גם במסמכים של ארגונים ומדינות כמו בריטניה וארה"ב.

למרות הכותרות הזהות לרוב של סוגי האלימות השונים, ההגדרות שונות מאוד זו מזו, נבדלות בחקיקה, בהכרה ובהתמודדות עם המאפיינים השונים.

זהו המניע העיקר ליוזמה של EIGE ליצירת מינוח ואינדיקטורים לאיסוף נתונים על אונס, רצח נשים ואלימות בין בני זוג אינטימיים. איסוף נתונים על בסיס מינוחים אחידים ויצירת הרמוניזציה שלהם תאפשר השוואה על התופעות, היקפן והמגמות שלהן בין המדינות החברות באיחוד האירופי, נושא קריטי לשם פיתוח מדיניות של האיחוד במאבק באלימות נגד נשים.

בארץ, ההמלצה הראשונה של הוועדה הבין משרדית מ-2016, הייתה אימוץ הגדרה ממשלתית אחידה לתופעת האלימות במשפחה על כל גווניה. בדוח מבקר המדינה מסוף 2021 יש ביקורת על כך שבהיעדר הגדרה אחידה, מחייבת וכוללת של ההתנהגויות החוסות תחת הגדרת האלימות בין בני זוג, ובהיעדר מסד נתונים עדכני על תופעת האלימות בין בני זוג נפגעת היכולת להתמודד באופן מועיל עם תופעה זו. יש ביקורת ספציפית על כך שבחקיקה הישראלית אין הגדרה ברורה לתופעות הנכללות בגדרי "אלימות במשפחה" או "אלימות בין בני זוג". על מנת לתת מסגרת ברורה לביצוע הביקורת ומתן המלצות, מוקדש בדוח פרק המשלב כמה הגדרות של התופעה וסוגי האלימות יחדיו מתוך אמנת איסטנבול, UN WOMEN, פסיקות משפטיות בישראל וההגדרות הנוספות שצינו בסעיף המוקדש לישראל.

ההמלצות של הוועדה ושל מבקר המדינה וההגדרות של EIGE יחד עם שלל ההגדרות האחרות, מוגשות לקבוצת עבודה בנושא "שפה" ביוזמת קולקטיב אימפקט העוסקת בצמצום תופעת האלימות בזוגיות ב"שיתופים". מטרת הקבוצה: יצירת שפה משותפת הכוללת מושגים והגדרות מוסכמים וברורים לתיאורה תופעה ומרכיביה והתאמתם לתנאים בישראל.